

Witte school

'Ik wil een witte school voor mijn kind'. In een prachtig artikel in *HP/De Tijd* van vorige week beschrijft redactrice Fleur Jurgens haar wanhopige zoektocht naar een school voor haar dochter in Amsterdam. De meeste scholen in Amsterdam zijn zwart of bijna zwart. Jurgens vond nog ongeveer dertig witte basisscholen in de hoofdstad en veertig scholen met minder dan 50 % allochtone leerlingen. Het Amsterdamse stadsbestuur voert een streng postcodebeleid voor openbare scholen; ouders die kiezen voor openbaar onderwijs zijn verplicht hun kind op school te doen binnen hun postcodegebied. Steeds meer bijzondere scholen zijn geneigd zich aan te sluiten bij het postcodebeleid. Jurgens beschrijft hoe veel autochtone ouders tactisch verhuizen naar een wit postcodegebied binnen de stad of naar een randgemeente waar nog wel geschikte scholen te vinden zijn.

Een groot medelijden met Fleur Jurgens, haar dochter en hun lotgenoten overviel mij. Niet omdat Jurgens junior vermoedelijk in een klas terecht zal komen waar andere meisjes geen Oilily jurkjes dragen. Ook niet omdat zij geen plaatsje zal krijgen op de Asvo school, tezamen met "kinderen van beroemde kunstenaars, cabaretiers, advocaten en chirurgen". Het verhaal van haar moeder wordt nu en dan ontsierd door de suggestie dat dit de motieven zouden zijn waarom je je kind bij voorkeur naar een witte school zou willen sturen en dat lijken mij luxe verlangens die niet per se gehonoreerd hoeven te worden. Maar wel vanwege het feit dat het verplicht spreiden van enkele witte kinderen over grote aantallen zwarte basisscholen (dat is het effect van het Amsterdamse postcodebeleid) voor helemaal niemand goed is.

Waarom zou je een spreidingsbeleid willen voeren? In gemeenten waar allochtone kinderen 10, 15 of 25 procent van de schoolgaande jeugd vormen kun je je voorstellen dat deze kinderen baat hebben bij een klas waarin 75, 85 of 90 % autochtone kinderen zitten. Kinderen die thuis geen Nederlands spreken horen dan de hele dag op school Nederlands om zich heen en pikken al spelend veel op van hun medeleerlingen. Hopelijk verwerven zij op een dergelijke gemengde school ook meer 'sociaal kapitaal' dan mogelijk zou zijn op een zwarte school; misschien raken ze bevriend met autochtone klasgenootjes en nemen ze eens een kijkje buiten de eigen etnische groep. Voor witte ouders in middelgrote gemeenten is het van belang dat hun gemeente aangeeft te streven naar een quotum van 15 of 20 % niet-Nederlands sprekende kinderen per school. Door zo'n quotum weten de ouders dat de school niet in hoog tempo zal gaan verzwarren en kan een witte vlucht worden voorkomen.

Is het voor witte kinderen goed om op een lichtgrijze school te zitten? Is een lichtgrijze school beter voor hen dan een hagelwitte? Dat is moeilijk aan te geven. Een middelgrote gemeente die een spreidingsbeleid voert zal er waarschijnlijk vanuit gaan dat witte kinderen er in elk geval niet slechter van worden. Ten slotte zullen ze later moeten functioneren in een etnisch gemengde samenleving, het kan geen kwaad om daar van jongs af aan vast een beetje aan te wennen.

In een middelgrote gemeente kan een spreidingsbeleid de vorm krijgen van een postcodebeleid, tenminste, als de wijken in de stad gemengd zijn. Dan kan het acceptabel zijn ouders ertoe te bewegen hun kinderen naar school te sturen in de eigen buurt.

In Amsterdam (maar ook in de andere grote steden) gaat deze hele redenering pro spreiding niet op. Het is hoogst onwaarschijnlijk dat vijftien Turks of Marokkaans sprekende kinderen vlotter Nederlands zullen leren als er twee autochtone leerlingen in hun klas zitten. Het ligt veel meer voor de hand dat die paar autochtone kinderen een mondje Turks of Marokkaans of een allochtoon accent zullen oppikken op het schoolplein. Het is ook heel redelijk om aan te nemen dat het niveau van de school eronder lijdt als veel leerlingen pas beginnen met Nederlands op vierjarige leeftijd. Kleinere klassen, extra geld, extra leermiddelen en gemotiveerde leerkrachten veranderen daar weinig aan. Heel progressieve

ouders wijzen er soms wel op dat kinderen in het tegenwoordige onderwijs op niveau begeleid worden en dat een getalenteerd wit kind dus in eigen tempo naar hartelust zal kunnen doorwerken op een zwarte school. Dat zal voor enkele kinderen met een typische Montessori-habitus misschien opgaan; die leren het liefst individueel en uit eigen motivatie. Lang niet alle kinderen zijn echter geschikt voor Montessori-onderwijs. Veel kinderen willen alleen teksten vol moeilijke woorden gaan lezen als alle andere kinderen dat ook doen en willen die teksten beter begrijpen omdat hun vriendje alle vragen wèl goed had. Veel kinderen zijn groepsdiertjes en als de norm in de groep aan de lage kant is voelen zij zich beter als ze daar niet al teveel van afwijken. Het is onrechtvaardig om witte kinderen in Amsterdam te onderwerpen aan een postcodebeleid. Veel van deze kinderen zijn vermoedelijk echt slechter af op een zwarte school.

Voor een onderwijsverspreidingsbeleid in de grote steden is het al te laat.